זון אויפגאנג — 7.49
זון אונטערגאנג — 5.36

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר — מילדער

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

מאנטאג יב שבט, תר"ץ. — Vol. 20, No. 29. Winnipeg, Monday Feb. 10, 1930. — Published daily except Saturday and Sunday. — דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY FEB 10 1930

וואַרבורג אנאָנסירט אז אגענטור זיצונג וועט פאַרקומען מארט 23־טן

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ניו יארק, פעב. 10 (איטא). — די לאנג פארצויגענע זיצונג פון דער אידישער אגענטור וועט פארקומען אין לאנדאן, מארט 23טן.

די דאזיקע מעלדונג איז דא פארעפנט־לאכט געווארן פון פעליקס וואַרבורג.

—(::)—

קבלת־פנים פאר א"י דעלעגאציע פעב. 23

דער היינער געווערקשאפטן קאמיטעט פאר דער אידישער ארבעטער־שאפט אין ארץ־ישראל גרייט צו א פאלקס פארזאמלונג אין קבלת פנים פאר דער ארץ ישראל ארבעטער דעלעגאציע אויף זונ־טאג, פעב. 23טן, אין איינעם פון די גרע־סערע טעאטערס אין שטאט. פריינטלאכע ארגאניזאציעס ווערן געבעטן פונ'ם קאמי־טעט צו האלטן פריי דעם טאג.

שמואל דין, איינער פון די אנגעזעענ־סטע ארבעטער פון ארץ־ישראל, וועט דא זיין דער פארטרעטער פון דער אידישער ארבעטערשאפט. עס וועט אבער דערוואַרטעט, אז דר. יהודה קויפמאַן זאל קומען ספּעציעל צו דער דאזיקער פאר־זאמלונג.

"פראווידא" אטאקירט גומבערגן, געוועזענעם סאָוועטישן האנדל־שליח קיין אמעריקע

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואַרט" פון "איטא")

מאסקווע, פעב. 10 (איטא). — אלעף גומבערג, וועלכער האט אנגעפירט דעם סאָוועטישן אפּיס פאר'ן איינקויף פון טעקסטיל שטאָפן אין די פאראייניקטע שטאטן, און וועלכער איז איצט וויצע־פּרעזידענט פון אמעריקאנער־רוסישן האנדלס־קאמער אין ניו־יארק, — ווערט אין "פראווידא" אטאקירט ווי א דעזער־טיר. די צייטונג שרייבט:

"גומבערג איז געשיקט געווארן פון דער סאָוועט רעגירונג קיין אמעריקע צו העלפן אונזער טעקסטיל אינדוסטריע, אין אנ־שטאט דעם האט ער געהאלפן זיך אליין. ער איז געווארן רייך, האט אנגענומען די אמעריקאנער בירגערשאפט און האט נאך געראטן די חוצפה צו באזוכן מאסקווע לעצטן זומער, ווי א פארטרעטער פון אמע ריקאנער פירמעס".

אין דעם זעלבן ארטיקל אטאקירט די "פראווידא" אויך אלעף גומבערגס ברודער וויקטאר, וועלכער איז דער וויצע־פּרעזי־דענט פון דעם סאָוועטישן כעמישן טראסט באשולדיקנדיק אים, אז ער האט באשוויי־דעלט די סאָוועט־רעגירונג, אנפירנדיק געשעפטן מיט דייטשע פירמעס קעגן די סאָוועטישע אינטערעסן.

די "פראווידא" גיט דערביי ארויס דעם פאקט, אז וויקטאר גומבערג האט זיך מיט 25 יאר צוריק נע'שמד'ט, ווערנדיק אן אפיציר אין דעם צארס ארמיי.

—(::)—

נייער אימיגראציע געזעץ פון דרום אפריקע איז באליידיקונג פאר אידישן כבוד

קעיפטאון, פעב. 9 (איטא). — "דער נייער דרום אפריקאנישער אימיגראציע ביל, וואס באגרעניצט אויף פופציק אימי־גראנטן יערלאך, פאר אלע מזרח אייראָ־פּייאישע לענדער, פון וואנען עס זיינען חויפּטזעכלאך געקומען אידן, איז א באַ־ליידיקונג פאר דעם אידישן כבוד פון די אידן אין דרום אפריקע", האט דא דער־קלערט דער געוועזענער אידישער פארלא־מענט מיטגליד, מאָריס אלעקסאנדער, אין א רעדע וואס ער האט געהאלטן אויף א גרויסן פּראָטעסט מיטינג פון די דרום אפ־ריקאנישע אידן.

מר. אלעקסאנדער האט דערקלערט, אז די אידן וועלן ניט טאָלערירן אזא ביל, וואס איז א שאנד פלעק פאר די אידן דא אין דרום אפריקע פון וועלכע 85 ביז 95 פּראָצענט איינגעקומען פון לאנד לידל פאר וועלכע די אימיגראציע זאל איצט גע־שלאָסן ווערן.

—(::)—

אלבערטער פּראָווינציעלע רע־גירונג גיט אויס 2½ מיליאָן פאר בילדונג

עדמאנטאן, אלטא., פעב. 9. — די פּראָווינציעלע רעגירונג האט אויסגעגעבן פאר בילדונג פאר דעם פיסקאלן יאר 1929־1930 די סומע פון $2,444,292.— אויף איבער א מיליאָן דאלאר מער ווי מיט צען יאר צוריק, — ווי בילדונגס־מיניסטער בייקער האט אנאנסירט אין לעגיסלאטור אין עטמפער אויף דער קרי־טיק פון דעם ליבעראלן פירער, מר. דזש. ט. שאו.

—(::)—

מרס. מ. עליצער געשטאָרבן

מען מעלדעט אונז אז מרס. עליצער, די פרוי פון דעם פארשטארבענעם משה עלי־צער, איז געשטארבן אין שיקאגא.

איר קערפּער וועט געבראכט ווערן פון שיקאגא קיין ווייניפּעג מארגן (דינסטאג), 8.50 אוונט, מיט דער סי. פּי. אר. די לויה וועט פארקומען מיטוואך, דריי אזיי־גער בייטאג פון 468 דזשארוויס עווע.

68 מיטגלידער פון אי־דישער לינקער יוניאָן אין פּוילן ארעסטירט

וואַרשע, פעב. 10 (איטא). — די פּאָ־ליציי איז איבערגעפאלן דעם קלוב פון דעם לינקן פאראיין פון אידישע האנדלס אנגעשטעלטע, בעת פּראָפעסאָר עטינגער האט דארטן געהאלטן א לעקציע. 68 פון די אנוועזענדע זיינען ארעסטירט געווארן, און דער קלוב איז פאר'חתמ'עט געווארן.

—(::)—

צוריק פון א רייזע

הרב משה קאם האט זיך צוריקגעקערט קיין ווייניפּעג נאכדעם ווי ער האט פאר־בראכט אייניקע מאנאטן אין לאָס־אנ־דזשעלעס.

איינעמע פון הכנסה שטייער גע־וואקסן אין פארגלייך מיט לעצטן יאָר

אטאוואַ, פעב. 9. — דער רעגירונגס איינגאמע פון הכנסה שטייער פאר די צען חדשים פון דעם לויפנדיקן פינאנציעלן יאר, צום סוף יאנואר, איז געווען $67,157,380, — כמעט אויף צען מיליאָן דאלאר מער ווי פאר דעם זעלבן פּעריאָד לעצטן יאר, — ווי מר. יולער, מיניס־טער פון נאציאנאלער הכנסה אנאנסירט.

די איינגאמע פון הכנסה שטייער פון די מערב דיסטריקטן פאר דעם פעריאָד, אין פארגלייך מיט דעם זעלבן פעריאָד לעצטן יאר, איז (די ציפערן פון לעצטן יאר איינגעשלאָסן אין קלאמערן):

פארט־ווילאם, $408,937 (410,280); אויטאָוועא, $612,294 ($3,147,433); רע־דזשיינע, $659,047 ($592,444); מאסקאַ־טון, $264,945 ($187,495); פּרינס־אל־בערט, $75,605 ($53,574); קאלגאַרי, $1,373,162 ($920,642); עדמאנטאן, $544,006 ($373,184); וואנקאווער, $4,359,129 ($3,994,272); יוקאן, $22,555 ($27,420).

—(::)—

איקאר סעקרעטאר קומט קיין ווייניפּעג

ה. טאלמי, גענעראל־סעקרעטאר פון "איקאר" און א מיטגליד פון דער עקס־פּערטן קאמיסיע וואס דער "איקאר" האט געשיקט קיין בירא־בידזשאן, וועט אויף זיין איצטיקן טור אין די שטאטן אויך באזוכן ווייניפּעג. לויט א מעלדונג פון הינז "איקאר" קאמיטעט, ער וועט דא זיין מארט 5טן ביז דעם 9טן, און וועט דא איבערגעבן זיינע איינדרוקן פון דער אי־דישער קאָלאָניזאציע אין רוסלאנד בכלל, און אין בירא בידזשאן בפרט.

מער איינצלהייטן וועלן שפּעטער אנאנ־סירט ווערן פונ'ם "איקאר" קאמיטעט, וועלכער עס אלע פריינטלאכע ארגאני־זאציעס צו האלטן פריי די דערמאנטע דאטומס.

—(::)—

נאך 9 אראבער קרינגן שווערע שטראפן

ירושלים, פעב. 10 (איטא). — דער חיפה'ער געריכט האט פאראורטיילט צו פינף יאר געפענגניש יערן, ניין אראבער וואס האבן אטאקירט דאס הויז פון צבי העקלמאן אין עכו, פארוואונדערנדיק אים און זיין פאמיליע אין דער צייט פון די ראיאטן.

די פּאָליציי האט געפונען רעוואלווערן און אמוניציע אין הויז פון א חיפה'ער אראבער וועלכן, זי האט ארעסטירט.

שיקאגער צייטונג פארעפנטלאכט נעמען און אדרעסן פון געגנסטערס

שיקאגא, איל., פעב. 9. — אונטער'ן קעפּל "און אט זיינען זיי" פארעפנטלאכט די "שיקאגא דיילי ניוס" א לאנגן ליסט פון נעמען, אדרעסן און באשעפטיקונגען פון מענשן, וועלכע, זי גיט אן, זיינען די געגנסטערס פון שיקאגא, וואס טעראָרי־ריזירן די שטאט.

די לעצטע וואָך האט שיקאגא געהאט א ליסט פון אכט שיסעריען און זיבן מאָרדן, אויסער א גרויסער צאל רויבע־רייען, וואס זיינען דארטן א טאג־טעגלא־כע פּאסירונג. די "דיילי ניוס", פאר־עפנטלאכנדיק די נעמען, זאגט איראָניש, אז זי וויל דערמיט אריסהעלפן די געזעץ היטער פון שטאט.

ע. סאיז פארקיינעם קיין סוד ניט, אז די "געזעץ היטער" ווייסן אליין־גוט די דאזיקע אדרעסן. עס איז אויך די אלגע־מיינע איבערצייגונג, אז אפילו נאכדעם ווי די צייטונג האט פארעפנטלאכט דעם ליסט, וועלן די באטרעפנדיקע פּערזאָנען ווייטער אָנגיין מיט זייערע טעטיקייטן, און די מייסטע פון זיי וועלן אפילו ניט געפינען פאר נויטיק איבערצוזייטן זייערע אדרעסן.

אראבישע מוניציפּאלע ארבעטער אין אידישן קוואַרטאל זינגען ביי דער ארבעט א פּאָגראָם־ליד

ירושלים, פעב. 10 (איטא). — אראבי־שע ארבעטער, אנגעשטעלטע פון דער מו־ניציפּאליטעט, האבן שבת ארבעטנדיק אויף דעם וועג אין בני־יהודה קוואַרטאל פון ירושלים, געזונגען אזא סאָרט לידל:

"אזוי לאנג ווי דער מופתי לעבט, האבן מיר ניט קיין מורא פאר קיין בייז. מיר וועלן צוזאמענקלייבן אונזערע רעוואלווער און מיר וועלן אויסשלאכטן אלע ציוניסטן און מיר וועלן פייניקן אלע טעכטער פון ציון".

הונדערטער אידן — וואס האבן לכבוד שבת שפּאצירט איבער די ברייטשן טעסטירט צו א בריטישן פּאָליציסט וואס איז געשטאנען אויף דער וואך, אבער ער האט בלויז געטרייבן דעם אידישן עולם וואס האט זיך ארומגעקליבן.

די מוסולמאנער האבן דעם שבת ביי־זייטן טאג ביים כותל־מערבי דורכגעפירט א שטורעמדיקע צערעמאָניע. וואס רופט זיך "זיקאר", פּונקט ווען די אידן האבן גע־דאוונט מנחה. די פּאָליציי האט זיך ניט אריינגעמישט. א דעלעגאציע פון די אידי־שע מתפּללים איז צוויי מאל געגאנגען צום דיסטריקט קאמישאָנער צו באקלאגן זיך פאר אים, אבער זיי האבן אים ביידע מאל ניט געפונען אין דער היים.

—(::)—

אלטער קבר אנטדעקט ביים ספינקס

קאָאירא, עגיפּטן, פעב. 10. — אן עגיפּ־טישער ארכעאָלאָג אנאנסירט, אז ער האט אנטדעקט ביים ספינקס א קבר, וועלכער, ווי ער גלייבט, איז דער גרעסטער וואס איז נאך ווען אנטדעקט געווארן אין עגיפּטן. דארטן זיינען געפונען געווארן 30 צעלן, אין וועלכע עס זיינען געלעגן די בילדער פון די פארשטארבענע.

די אויפשריפטן זיינען, אז דער קבר באלאנגט צו רואער, כהן־גדול פון דער געטן נעכטער.

"מיר באנוצן ניט קיין קאנאדער ווייץ" לויטן פּלאקאטן פון לאָנדאָנער בע־קער און רעסטאָראָנען

טאָרנטאָ, אנט., פעב. 10. — אויף וויפל אין ענגלאנד ווערט אנגעפירט א בי־טערע פּראָפּאגאנדע קעגן דעם קאנאדער ווייץ־פּול, איז איצט זעען מען דעם, וואס אין לאנדאן אנאנסירן די בעקער און רעסטאָ־ראָנען דורך פּלאקאטן, אז זיי נוצן ניט קיין קאנאדער ווייץ, — דערמיטיקייט דערמיט די קונים צו קויפן זייערע פּראָ־דוקטן אדער צו עסן ביי זיי.

סי. בי. וואטס, א געוועזענער מיטגליד פון קאנאדער ווייץ־בירואָ, א מ. ווייץ קויפער פאר ווייטסיקע מיל אינטערעסן פאר די לעצטע 39 יאר, האט דא פאר דער "קענעדיען פּרעס" דערקלערט, אז לויט א בריוו פון א באנלוביטער פּערזאָן פון לאָנדאָן, אז אויף הונדערטער ברויט וועל־נענער פון לאנדאן קאָן מען זעען דעם פּלאקאט "מיר באנוצן ניט קיין קאנאדער מעל", און אז דער זעלבער פּלאקאט דער־שיינט אויף די צאָלרייכע לייאָנס רעסטאָ־ראָנען וואס זיינען צעשפּרייט איבער גאנץ לאנדאן.

מר. וואטס דערקלערט, אז די דאזיקע האנדלונג מוז מאכן זייער א שווערן איינ־דרוק אויף קאנאדער. בעת קאנאדע זוכט ארויסצוהעלפן ענגלאנד מיט פּאָרצוג מא־ריפן און מיט פארשידענע סכומים צו קאָלאָניזירן אירע ארבעטסלאָזע. ווערט דארטן אנגעפירט אן אפענער באיקאט קעגן קאנאדער ווייץ.

דער באיקאט, דערווייטן ער, איז בשום אופן ניט באַרעכטיקט. די פּריזן פון ווייץ זיינען איצט קינסטלאך געשניטן, און זיי־נען ניט באַרעכטיקט פונ'ם אמת'ן שטאנד פונ'ם מארק, די קאנאדער פארמערס, וואס האבן דאס יאר געשניטן בלויז האלב דע־דער געדרעשעניש פון לעצטן יאר, זיינען אזוי באַרעכטיקט צו האלטן זייערע ווייץ פונ'ם מארק איצט. אגב טוט עס אויך אמעריקע, און דאך פירט מען קעגן איר ניט אן קיין פּראָפּאגאנדע.

"ווען מען וואלט אזא באיקאט אנגע־פירט קעגן וועלכן ס'איז אנדער לאנד, וואס איז ניט, ווי קאנאדע, א מיטגליד פון דער אימפּעריע, וואלט עס געפירט זי־בער צו דיפּלאָמאטישע סכסוכים", — האט מר. וואטס געזאגט.

רומענישע אנטיסעמיטישע סטו־דענטן אטאקירן ווידער אידישע פּאסאזשירן

א צאָל קוזיסטישע סטודענטן אין יאסי פארלירן רעכט צו עק־זאמענירן זיך — קוזיסטן קריגן נישטיקע צאָל שטימען אין וואלן

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואַרט" פון "איטא")

בוקארעסט, פעב. 10 (איטא). — אנ־טיסעמיטישע סטודענטן האבן ברוטאל צע'מ'מ'ט אידישע פּאסאזשירן אויף דער באן צווישן באקו און ראמאן. באזונדערס שווער האבן געליטן דער סוטשאווער רבי און זיין נבאי, און די אידישע סוחרים הערש שניידער, פון גאלאץ, און דוד קא־נאן, פון טיגינא. דער לעצטער האט גע־ציינט זיינע בלוטיקע וואונדן צו באאמטע פונ'ם טשערנאָווצער "מאָרגנבלאט".

די קוזיסטישע סטודענטן האבן פאר־לאָזן די באן און וועלכע ס'איז שטערונגען.

40 קוזיסטן באשטראָפט

בוקארעסט, פעב. 10 (איטא). — דער סענאט פון יאסיער אוניווערסיטעט האט באשטראָפט פערציק סטודענטן, געפונען שולדיק אין באטייליקן זיך אין די איניצי־דענען בי כעמיש אינסטיטוט, אפּנעמע־דיק ביי זיי האט רעכט צו עקזאמענירן זיך און צו באזוכן די לעקציעס, סיידן יעדער איינער פון זיי זאָל באזונדער אונטער־שרייבן א פארפליכטונג צו האלטן זיך פון איצט אן אן ווייטער אין אדרענונג.

אין די מוניציפּיאלע וואלן אין לאנד האבן די קוזיסטן נעקראָגן בלויז 26,249 שטימען, — ווייניקער ווי איין פּראָצענט פון אלע שטימען. דאס איז אפילו ווייניי־קער ווי די קוזיסטן האבן געקראָגן אין די אלגעמיינע וואלן פון יאר 1928, ווען זיי האבן באקומען 32,273 שטימען.

"מיר באנוצן ניט קיין קאנאדער ווייץ" לויטן פּלאקאטן פון לאָנדאָנער בע־קער און רעסטאָראָנען

טאָרנטאָ, אנט., פעב. 10. — אויף וויפל אין ענגלאנד ווערט אנגעפירט א בי־טערע פּראָפּאגאנדע קעגן דעם קאנאדער ווייץ־פּול, איז איצט זעען מען דעם, וואס אין לאנדאן אנאנסירן די בעקער און רעסטאָ־ראָנען דורך פּלאקאטן, אז זיי נוצן ניט קיין קאנאדער ווייץ, — דערמיטיקייט דערמיט די קונים צו קויפן זייערע פּראָ־דוקטן אדער צו עסן ביי זיי.

סי. בי. וואטס, א געוועזענער מיטגליד פון קאנאדער ווייץ־בירואָ, א מ. ווייץ קויפער פאר ווייטסיקע מיל אינטערעסן פאר די לעצטע 39 יאר, האט דא פאר דער "קענעדיען פּרעס" דערקלערט, אז לויט א בריוו פון א באנלוביטער פּערזאָן פון לאָנדאָן, אז אויף הונדערטער ברויט וועל־נענער פון לאנדאן קאָן מען זעען דעם פּלאקאט "מיר באנוצן ניט קיין קאנאדער מעל", און אז דער זעלבער פּלאקאט דער־שיינט אויף די צאָלרייכע לייאָנס רעסטאָ־ראָנען וואס זיינען צעשפּרייט איבער גאנץ לאנדאן.

מר. וואטס דערקלערט, אז די דאזיקע האנדלונג מוז מאכן זייער א שווערן איינ־דרוק אויף קאנאדער. בעת קאנאדע זוכט ארויסצוהעלפן ענגלאנד מיט פּאָרצוג מא־ריפן און מיט פארשידענע סכומים צו קאָלאָניזירן אירע ארבעטסלאָזע, ווערט דארטן אנגעפירט אן אפענער באיקאט קעגן קאנאדער ווייץ.

דער באיקאט, דערווייטן ער, איז בשום אופן ניט באַרעכטיקט. די פּריזן פון ווייץ זיינען איצט קינסטלאך געשניטן, און זיי־נען ניט באַרעכטיקט פונ'ם אמת'ן שטאנד פונ'ם מארק, די קאנאדער פארמערס, וואס האבן דאס יאר געשניטן בלויז האלב דע־דער געדרעשעניש פון לעצטן יאר, זיינען אזוי באַרעכטיקט צו האלטן זייערע ווייץ פונ'ם מארק איצט. אגב טוט עס אויך אמעריקע, און דאך פירט מען קעגן איר ניט אן קיין פּראָפּאגאנדע.

"ווען מען וואלט אזא באיקאט אנגע־פירט קעגן וועלכן ס'איז אנדער לאנד, וואס איז ניט, ווי קאנאדע, א מיטגליד פון דער אימפּעריע, וואלט עס געפירט זי־בער צו דיפּלאָמאטישע סכסוכים", — האט מר. וואטס געזאגט.

קאַמפּיין פאר וואלד אויף נאָמען פון קאנאדער אידישן יוגנט פאנגט זיך אָן המשה־עשר

מאָנטרעאל. — דער נאציאָנאל פאנד אפּיס פארעפנטלאכט פאָלגנדיקע מעל־דונג:

דער אידישער נאציאָנאל פאנד אין קאנאדע פאנגט איצט אָן, אונטער דער אנפירונג פון דר. ב. ווייינערט, דער פאר־טרעטער פון העד־אפּיס פון ירושלים, וואס עפנט זיך איצט דא אין לאנד, א קאמ־פּיין צווישן דער אידישער יוגנט אין קאָ־נאדע צו פאנצן 10 טויזנט בויימער אין ארץ־ישראל. דאס וועט זיין "דער וואלד פון דעם קאנאדער אידישן יוגנט".

דר ארבעט פון דעם קאמפּיין וועט זיך אנהויבן חמשה עשר בשבט, דעם יום־טוב פון בויימער (13טן פעברואר), און וועט אנגעפירט ווערן דורך קאנאדער אי־דישער יוגנט במשך פון א גאנצן יאר.

דער העד אפּיס פון דעם אידישן נאָ־ציאָנאל פאנד אין קאנאדע גרייט איצט צו ספּעציעלע ביכלאך, וואס וועלן באַ־קאנט זיין מיט'ן נאָמען "פנקס התרומות" און וועלן צעטיילט ווערן צווישן אלע אי־דישע קינדער דורך די לערער אין די תלמוד תורות, שולן און פריוואטע חדרים און דורך די פירער פון די יוגנט אָרגאָ־ניזאציעס. אין די ביכלאך איז באשטימט א ספּעציעלער פּלאץ צו אריינקלעבן טעמפּס פון אידישן נאציאָנאל פאנד. אנהויבנדיק חמשה עשר בשבט וועלן די אידישע שילער קויפן יעדע וואך א סטעמפּ פון דריי סענט, אזוי, אז אין פארלויף פון א יאר וועט יעדער תלמיד האבן גע־פלאנצט איין בוים אין וואלד פון דעם קאנאדער אידישן יוגנט.

פּארד האט אינדאָרסירט הערמאן בערנשטיינס קאנדידאטור

(ספּעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. דורך "איטא")

ניו־יארק, פעב. 10 (איטא). — הער־מאן בערנשטיין, באקאנטער אידיש־ענג־לישער זשורנאליסט, איז אפיציעל אנאנ־סירט געווארן ווי דער פארטרעטער פון די פאראייניקטע שטאטן אין אלבאניע.

ווי. ה. בערנשטיין דערקלערט, האט הערני פארד, קענן וועלכן ער האט ערשט מיט איניקע יאר צוריק אָנגעפירט א פּראָ־צעס פאר פארלומדונג, איצט אינדאר־סירט זיין (בערנשטיינס) באשטימונג צו דעם דאזיקן אמט.

—(::)—

דזשואיש באָרד אָן גארדיענס אין לאָנדאָן קריגט $275,000 ביישטייערונג לכבוד 70 יאָריקן יובילי באנקעט

לאָנדאָן, פעב. 9 (איטא). — די היגע וואיזלטעטיקע געזעלשאפט "דזשואיש באָרד אָן גארדיענס" האט אויף א באנ־קעט לכבוד דעם 70טן יובילי אן איר עקזיסטענץ געקראָגן איבער 275,000 דאָ־לאר אין ביישטייערונגען פאר אירע טע־טיקייטן.

ארטור שטיבל, דער פּרעזידענט פון דער "באָרד", איז געווען דער פאָרזיצער פון דער פייערונג, לאָרד רעדינג האט צו־געשיקט א בריף, אין וועלכן ער האט גע־לאָזט וויסן, אז אוזאָבען מיט די טראָס־טיס פון דעם "בערנארד באראן פאָנד", האט ער באשלאָסן בייצושטייערן צען טויזנט דאָלאר פון דעם פאָנד, און אז ער פערזענלאך גיט הונדערט גינעס.

סער ראָבערט ווייליי קאָהען האט אין זיין טאָסט אויסגעדריקט סימפּאטיע מיט לאָרד רעדינג און רב הכולל דר. הערץ, תוך מעם פרוּיען ס'זיינען לעצטנס געשטאָרבן.

ארטור שטיבל האט אין זיין רעדע אָנ־געוויזן אויף די וויכטיקע אויפטאָן פון דער געזעלשאפט אויפ'ן געביט פון פון אלטיע און נויטווענדיקע.

—(::)—

אראבישע דעלעגאציע קיין לאָנדאָן אין פארט ארויס סוף חודש

ירושלים, פעב. 10 (איטא). — די אראָ־בישע עקזעקוטיווע אנאנסירט, אז די אראָ־בישע דעלעגאציע קיין לאנדאן וועט אָפּ־פאָרן ביים סוף פון דעם חודש.

—(::)—

קליוולאנדער אידישע אָרגאני־זאציעס פאנגען אָן באוועגונג קעגן רעגיסטראציע ביל

קליוולאנד, פעב. 9 (איטא). — א באַ־וועגונג צו באאיינפלוסן די קאָנגרעסלייט און סענאטאָרן פון אָהייאָ קענן די בילס צו רעגיסטרירן אימיגראנטן, איז אָנגע־פאנגען געווארן דורך דער פעדעראציע פון אידישע אָרגאניזאציעס, וואס באשטייט פון 38 לאָקאלע אידישע אָרגאניזאציעס.

סעמועל פעינסטער, דער פּרעזידענט פון דער פעדעראציע, האט אויף א מיטינג פון דער געזעלשאפט, געצויגן די אויפ־מערקזאמקייט פון די פארטרעטער פון אלע אָרגאניזאציעס צו דער רעגיסטראציע פלעגער, און האט געפאָדערט אז די פע־דעראציע זאָל אָנפאנגען א באוועגונג די דאזיקע פלעגער צו באעמפן.

אסיסטענט דיסטריקט אטאָרני, א. א. האוזמאָנד, האט דאן פארגעלייגט א רע־זאָלוציע, וואס איז איינשטימיק אָנגענו־מען געווארן. אין דער רעזאָלוציע ווערט דער פארלאנג ארויסצוצווינגען א אפּאָ־פּארטן סיסטעם אויף די אימיגראנטן שטארק פארראמט, און די דריי קאָנגרעס־לייט פון קליוולאנד, טשאַרלז א. מוני, ראָבערט און טשעסטער ס. באלמאן, ווערן אויסגעפאָדערט צו נעמען א שטעלונג קעגן דער געפּלאנטער רעגיסטראציע.

עס איז אויך באשלאָסן געווארן אָפּצו־שאלטן א גרויסן פּראָטעסט מיטינג נאָר איינציקן, און צו ארגאניזירן אלע אידישע־דישע עלעמענטן אין קליוולאנד און אין אהייאָ שטאט מיט צוארבעטן צוזאמען קעגן דעם געפּלאנטן רעגיסטראציע געזעץ.

—(::)—

קאַטווילישער בישאָפּ בעט פּאַ־לעסטינער היי קאָמישאָנער צו הערפן אָפּשאפן באלפור דעקלאראציע

ירושלים, פעב. 9 (איטא). — דער קאַ־טוליש־אראבישער בישאָפּ האדזשאר, האט געהאט א געשפּרעך מיט דעם פּאַ־לעסטינער היי־קאָמישאָנער, סער דזשאן טשענסלאָר, און האט פּראָטעסטירט קעגן דער באלפור דעקלאראציע. דערקלערנדיק, אז די דעקלאראציע שאפט פריווילעגיעס פאר די אידן, בעת די אראבער זיינען די אמת'ע באלעבאטים פון פּאלעסטינע. ער האט געבעטן דעם היי־קאָמישאָנער צו הערפן אָפּשאפן די באלפור דעקלאראציע.

דער קאַטווילישער בישאָפּ האט אויך פּאלעסטינע זיינען ניט קיין סעמיטן, נאָר זיי שטאמען אָפּ פון די רוסן וועלכע האבן אין זיבעטן יאָרהונדערט זיך מגייר געווען, בעת די אראבער זיינען די אמת'ע פּאלעס־טינער, וועלכע האבן דארט געלעבט פאר די אידן.

בריטישע רעגירונג וועט זוכן צו לייזן די ווייץ פראגע

לאָנדאָן, פעב. 10. — נאָכדעם ווי די בריטישע רעגירונג האט דערגרייכט א באַ־שטימטן אפּאך מיט דער דעלעגאציע פון קאנאדער ווייץ־פּול, וועגן עפענען צוריק דעם בריטישן מארק פאר קאנאדער ווייץ, פלאנעווען זי איצט א פערמאנענטע ווייץ ביורא פון דער רעגירונג, וואס זאָל קאָנ־טראָלירן דעם ווייץ־מארק אין לאנד.

די ביורא וועט דארפן אויסקויפן דעם גאנצן ווייץ אימפּארט און קאנטראָלירן די גינסטיק צו אזא פּלאן, און עס ווערט דער־וואַרט, אז די רעגירונג זאָל דעם פּלאן די מער פון גרויס בריטאנע גופא. אין פאל טעג אנצייכענען פאר'ן פארלאמענט.

ווּאָס אויף דער וועלט קאָן פּארלויפן

א דינאסאוור — און א קאנא־דער העי־שניידער

פון צייט צו צייט אנטדעקט מען אין די טיפענישן פון דער ערד פארשטיינער־טע ביינער פון די סקעלעטן פון פרע הי־סטארישע ריזיקע פארועענישן, וואס האָ־בען אויף דער ערד געלעבט מיט א סך הונדערטער טויזנטער יארן איידער אין אונזער ציוויליזירטער וועלט האט זיך אָנ־געהויבן דער רעכט־לינק קאמף אויף דער אידישער נאס.

די וויסנשאפטסלייט זייגען שטארק פאראינטערעסירט אין אט די איבערבליי־בענישן פון די אמאליקע מאנסטערס, ווייל דאס ניט זיי א געלעגנהייט צו שטו־דירן דאס לעבן אויף דער ערד, ווען די ערד האט נאָך ניט געהאט קיין גראָע האר אויפ'ן קאָפּ פון צרות.

איז אנומלט די וויסנשאפטלאכע וועלט אויפגעטרייסלט געווארן פון א וויכטי־קער נייעס: אין דעם שפּאנישן טייל פון מאראקא, ארום טעטואן, האט מען אין די זאמדן פונ'ם מדבר אנטדעקט א סקעלעט פון א דינאסאוור!

א דינאסאוור איז איינער פון די גרעס־טע מאנסטערס פון יענע ווייטע צייטן, — אזא חיה'לע, וואס וואלט געדארפט האבן א גאנצן מאָדערנעם שטאטיקן "לאנד" פון דורכשניטלאכן גרוים אויף צו לייגן זיך אפּרוען, און וואס אין דער עלטע־ווייטע יידע פון דער היינטיקער קליינטשקער יאשטשערקע.

ביז איצט האט מען געפונען שפּורן פון דער דאזיקער פרע־היסטאָרישער חיה בלויז אין די פעלזן בערג (ראקי מאונ־טענס) פון אמעריקע.

און מיטאמאל געפינט מען א סקע־לעט פון דעם דינאזאוור אינ'ם מדבר פון סאהארא! איז דאס דאך א סימן, אז אמאל אין אמעריקע געווען פאראייניקט מיט דער אלטער וועלט, און דינאזאווערן, אזוי צו זאגן, האבן אנטדעקט אמעריקע נאך פאר קאלומבוסן!

איז עס א וואונדער וואס די שפּאני־שע געלערנטע האבן באלד ארויסגעשיקט א פארשונג עקספּעדיציע, אויסצופאָרשן דעם סקעלעט און צו ברייננען וואס גיכער אלע איינצלהייטן?

און אין מאראקא האט זיך דערווייל מיט דעם עניין אויף נעקאָכט, און דארטן האט זיך פארשפּרייט די לעגענדע, אז דער דינאזאוור איז געווען איינער פונ'ם פּאָרל, וואס נח האט אריינגענומען אין קאסטן צו רעטן פונ'ם מבול. עס זאָל הייסן, אז עס האט דאן פּאסירט אן עק־סידענט, און איינער פון די צוויי דינא־סאוורן איז ארויסגעפאלן פון קאסטן און האט זיך דערטרונקען (אזוי ווי דעם די־נאסאוורס ווייב איז דערנאך געבליבן אן אלמנה, און קיין מאן האט זי מער ניט געקאָכט קרינג, האט זיך דער מין אזוי אויסגעפירט פון דאן אן).

מילא, זיינען די שפּאנישע געלערנטע געקומען צום פּלאץ און האבן זיך געגע־מען פאַרשן דעם ענין.

האט מען אנגעהויבן גראבן דעם סקע־לעט, און מען האט אזוי אויסגעגראבן — א העי שניידער־מאשין פון א באוואוסטער קאנאדער מאַרקע!

די מעשה איז געווען אזא געשיכטע:

אויף אט דעם ארט האט מיט א דרייצן יאר צוריק געוואוינט א שפּאנישער פאר־מער. האט ער זיך איינגעשאפן א קאנא־דער העי־שניידער צו קאסטן גראָז.

אין יאר 1917 אין דער צייט פון דעם קריג מיט די ריפן, האט דער פארמער פארלאָזן זיין פארם און איז אנטלאָפן פון די ריפישע באנדעס וואוהין די אונ־ן האבן אים געטראָגן. זיין פארם אין דער־נאָך פארטראָגן געווארן מיט זאמד פונ'ם מדבר, און צוזאמען דערמיט איז אויך פארטראָגן געווארן דער העי־שניידער.

לעצטנס האבן די וואנדערגעריקע מא־ראקאנער באמערקט מיט אונטער דער זאמד ארויסטארטשען די ציין פונ'ם העי שניי־דער, וואס האבן טאקע אויסגעזעען ווי די ריפן פון א דינאסאוור. זיי האבן גע־לאָזט וועגן דעם וויסן די שפּאנישע גע־לערנטע און טעטואן, און יענע האבן עס שטעל געלאָזט וויסן אין שפּאניע, כדי אריינצוכאפּן פאר זייער פּאטריאָטישן דעם כבוד פון דער אנטדעקונג . . .

***

קלעפּטאמאניע און גנבה

"קלעפּטאמאניע" איז אזא סארט גנ־דישע קרייזק. ווען קבצנים ליידן פון איר, רופ זיך עס שוין גנבה, און מען באַ־שטראָפט דערפאר מיט דער גאנצער שטרייזנקייט פון געזעץ.

עס זיינען דא רייכע פרויען, וואס האבן א שוואכקייט צו לאטסענען ארטיק־לען אין די דעפּארטמענט סטאָרס, כאָטש זיי האבן זייער לייכט באצאָלן פאר זיי. די באאמטע פון די סטאָרס ווייסן שוין זייער גוט אט דעם סארט "קאסטאמערס" און האלטן אן אויג אויף די דאמען. פּאקט מען אזא, העלפט קיין חי־וקים ניט: עס העלפן אפילו ניט קיין היסטעריקעס. מען מוז אָפּגעבן צוריק די גנבה, — און דעם רייכן מאן קאָסט נאָר מסתמא א פיינע פאר דאלאר צו פארגלעטן דעם עסק.

ווען די זאך דערגייט אפילו צום גע־ריכט, איז עס מאקע נאָך א גרעסערער בזיון, אבער קיין סכנה איז עס ניט: דער ריכטער האט איינזעעגעט מיט אזא אומ־גליקלאכער פרוי, וואס איז נעבאך קראנק אויף "קלעפּטאמאניע".

און אט האט א ניו־יארקער ריכטער די טעג פאראורטיילט צו לעבנסליינגלא־כער געפענגעניס א 29־יאריקע פרוי פאר באַ־גנב'ענען א סטאָר צום פערטן מאָל.

קאָט איר זיין זיכער, אז די פרוי האט גע'גנב'עט, — ווייל זי האט ניט געהאט מיט וואס צו צאָלן. ווען זי וואלט יא גע־האט מיט וואס צו צאָלן, וואלט עס געווען "קלעפּטאמאניע, נעבאך", און זי וואלט באפריט געווארן.

אראבישע חויז איינגנטי־מער געטראָפן פון באיקאָט

ירושלים, פעב. 10 (איטא). — זיבעצן אראבישע חויז־איינגנטימער פון דער א